

TOIVO KOIVISTO

Kansalaisjärjestöt valmistautuvat Suomen EU-puheenjohtajakauteen

Suomi valmistautuu 1. heinäkuuta alkavaan puoli vuotta kestäväan EU-puheenjohtajakauteen. Laaja joukko suomalaisia kansalaisjärjestöjä on käynnistänyt omalta osaltaan valmistelut erilaisten seminaarien ja muiden tapahtumien järjestämiseksi Suomen puheenjohtajuuskaudella.

Etusivun kuva kertoo Suomen edellisen puheenjohtajakauden aikana järjestetystä suuresta mielenosoituksesta. Tuolloin tunnelmat olivat aika ajoin melkoisen tuliset.

Syyskuun 9. päivänä järjestetään Helsingissä ammattijärjestöjen ja

muiden kansalaisliikkeiden yhteisvoimin mielenosoitus, jossa tullaan kiinnittämään huomiota muun muassa helmikuussa EU:n parlamentissa käsittelyssä olleen palveludirektiivin aiheuttamiin ongelmiin. EU:n palveludirektiivi saattaa tulla päätösvaiheeseen Suomen puheenjohtajuuden aikana. Myös Ranskan ja Hollannin kaatamaa EU:n perustuslakihanketta ollaan herättämässä henkiin.

VEU on mukana tässä kansalaisliikkeiden yhteistyössä ja on valmistelussa myös omaa tapahtumaa EU-puheenjohtajakauteen liittyen.

Sosiaali-foorumit haastavat talouden harvainvallan

-sivu 2

Miten EU:n palveludirektiivi vaikuttaa suomalaisiin työehtoihin?

-sivu 3

Kymmenen vuotta EU:ssa – mitä on saavutettu?

-sivu 4

Viedäänkö Suomea EU:n kautta myös Natoon?

-sivu 6

Kestämätön kehitys

Kehittyneen maailman taloutta johdettiin J. M. Keynesin opeilla 1970 –luvun puoliväliin asti. Se oli markkinataloutta, jossa kansallisvaltioiden poliittinen johto pitti ohjat käsissä ja talouselämä toimi alisteisena valtiolliselle johdolle ja sen säättämille laeille ja asetuksille.

1970 –luvun öljykriisien ym. syiden vuoksi alkoi Chicagon Yliopiston talousopin professorin Milton Friedmanin opit syrjäyttämään Keynesin oppeja USA:ssa ja Englannissa. Friedmanin saatua talouden Nobel –palkinnon ja nimityksen 1981 USA:n presidentiksi valitun Ronald Reaganin taloudelliseksi neuvonantajaksi, merkitsi Friedmanin uusliberalististen oppien läpimurtoa. Alettiin puhua Reaganismista ja Thatcherismista.

Nyt tätä taloudellisen vapauden oppia toteuttaa koko maailma Kiinaa ja Intiaa myöten. Taloudellinen valta on luovutettu taloudelle eli suuryrityksille. Talouskeskeisessä ajattelussa julkistalous ja kansalaiset ovat kuluerä, joka tulee minimoida. Olemme bruttokansantuotteella mitattuna rikkaampia ja kilpailukykyisempiä kuin koskaan, silti valtiolla ja kunnilla on rahasta pulaa enemmän kuin koskaan. Tuo taloudellinen kasvu, jonka uskottiin tuovan hyvinvointia kaikille, myös vähäosaisemmille, olikin harha.

Miksi näin on käynyt? Perussyö on se, että bkt jakautuu eri tavalla kuin ennen. Julkistalous ja palkkatulot saavat vähemmän, pääomatulot ja suuryritykset saavat enemmän. Tämä kasvava bkt:n osa vuotaa suurelta osin Suomesta ulos osinkoina ja sijoituksina.

Siksi julkistaloutta on ajettava alas. Tämä merkitsee vähäosaisemmalle väestönosalle menetyksiä ja tuloerojen jatkuvaa kasvua.

Uusliberaali talousoppi uskoo maailmanlaajuiseen vapaa-kauppaan ja jatkuvaan kasvuun. Oleellinen kysymys on, onko jatkuva kasvu mahdollista? Tähän kysymykseen antaa hyvän vastauksen seuraava sanatarkka lainaus kirjasta ”Kasvun rajat 30 vuotta myöhemmin”.; ”Jos koko maapallon väestö nauttisi samasta elintasosta kuin pohjoisamerikkalaiset, tarvitsisimme nykytekniikoilla kolme maapalloa tyydyttämään tuotantovarojen kysynnän.”

Tämä on fakta. Siitä osoituksena on Kioton sopimus, jossa EU ja osa kehittyntä muuta maailmaa sopi hiilidioksidipäästöistä. EU löi kiinni myös päästökaupan, jolla saastuttaminen tuotteistettiin. Nyt voidaan saastuttamista jatkaa, kun vain raha riittää päästöoikeuksien ostamiseen. Maailman suurimmat saastuttajat, USA ja Kiina, ovat sopimuksen ulkopuolella, joten Kioton sopimuksen tavoite maailman ilmapäästöjen vähentämiseksi jää hurskaaksi toiveeksi. Suomalaiset ovat tässäkin asiassa mallioppilaita maksaen kiltisti mm. sähkön hinnassa korkeaa ylihintaa. Ainoa todellinen keino ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi olisi kasvutavoitteista luopuminen, mutta sehän on poliittisesti mahdotonta. Kasvutavoite meille rikkaille länsimaille on siinäkin mielessä itsekäs ajatus, että jos me sallimme kehityksille lisäkasvua, meidän tulisi laskea omaa kulutustamme, koska kasvun rajat on jo ylitetty.

Mitä Suomi voi tehdä?

On kaksi vaihtoehtoa. Jatkaa uusliberaalin talouspolitiikan virran mukana WTO:n, EU:n ja USA:n viitoittamaa tietä, kuten tähänkin asti, antamatta tämääntapaisten kirjoitusten ja kiusallisten kysymysten häiritä valtasväen ruusuksen untta. Poliittisille päättäjille tämä on houkuttelevan helppo ratkaisu. Vastuu on ”korkeammas käres” ja poliittinen oppositio on olematon ja valtamedia kritiikitön eli Titanicin matkustajien tavoin kilpailimme aurinkotuolien paikoista tajuamatta sitä, että laiva on suoralla kurssilla kohti tuhoa.

Tuo romahdus, kun ”oravanpyörä” pysähtyy, on ennen kokemattoman suuri, sillä nyt vapaakaupan piirissä on koko maailma.

Toinen vaihtoehto on erota EU:sta ja jättäytyä ETA:an tai tehdä suoria taloussopimuksia talousblokkien ja valtioiden välillä. Eli hypätään pois hukkuvasta laivasta ja otetaan vastuu omista asioistamme. Haaste päättäjillemme olisi kova, mutta ei niin kova, kuin maamme itsenäistyttyä 1917, jolloin Santeri Alkiolla ja K. J. Ståhlbergilla oli rohkeutta perustaa itsenäinen tasavalta saksalaismielisiä kuninkaantekijöitä uhmaten. Kysymys olisi itsenäisyyden palauttamisesta eli mahdollisuudesta päättää jälleen itse omista asioistamme. Emme putoaisi minkään ulkopuolelle, niin kuin eivät ole pudonneet Norja, Sveitsi ja Islantikaan. Bkt saattaisi laskea, mutta niin se tulee tekemään kaikissa tapauksissa. Eikä tuo suuri ongelma olisikaan, sillä bkt:llä ei enää vuosikymmeniä ole ollut mitään tekemistä ihmisen todellisen hyvinvoinnin kanssa.

Suomi, EU ja koko maailma elävät suuren murroksen keskellä. Jatkuva taloudellinen kasvu, johon nykyiset talousteoriat perustuvat, on tiensä päässä. Jos me solidaarisesti haluamme, että maailman väestön enemmistö voisi nostaa elintasoaan eli kulutusta, olisi meidän vähennettävä sitä, sillä niin kuin edellä kirjoitin, tarvittaisiin kolmen nykyisen maapallon resurssit, jotta meidän elintasoomme pääsisi koko maailman väestö.

Kykenevätkö nykymaailman johtajat ratkaisemaan tämän mahdollottoman yhtälön hallitusti, vai ratkaiseeko reaali maailma sen brutaalisti katastrofien kautta? Tämä jää nähtäväksi. Tähän asti kaikki maailman sivilisaatiot ovat aina ajautuneet tuhoon. Silloin maapallolla oli useita sivilisaatioita samaan aikaan - nyt on yksi yhdennetty globaali pallo. Tilanne on maailmalle aivan uusi ja ennen kokematon.

Urho Kittilä

Sosiaalifoorumit haastavat globaalin talouden harvainvallan

Noin kymmenen vuotta sitten alkoi syntyä epävirallinen globaaliverkosto neoliberalistista talouspolitiikkaa vastaan. Verkosto koostui etupäässä kansalaisliikkeistä ja -järjestöistä.

Valtamedia alkoi kutsua verkostoa globalisaationvastaiseksi liikkeeksi. Tämä on tosin harhaanjohtavaa jo verkoston globaalin luonteenkin takia.

Vaikka monille on jäänytkin globalisaatiokriittisestä liikkeestä mieleen lähinnä Seattlen, Prahan ja Göteborgin mielenosoitukset, liikkeen ehkä tärkein anti oli luoda kontakteja etelän ja pohjoisten liikkeiden välillä.

Nykyisin mielenosoitukset IMF:ää, Maailmanpankkia, WTO:ta tai niiden suurimpia tukijoita EU:ta ja Yhdysvaltoja vastaan eivät pääse lehtien etusivuille. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö globalisaatiokriittinen liike olisi voimissaan. Tästä on esimerkkinä Maailman sosiaalifoorumit.

Kaikki alkoi Brasiliasta

Brasiliassa Porto Algressa tammikuussa 2001 pidettiin ensimmäinen Maailman sosiaalifoorumi. Siellä tehdyn Maailman sosiaalifoorumin peruskirjan ensimmäinen kohta kuvaa sosiaalifoorumien luonetta seuraavasti:

”Maailman sosiaalifoorumi on avoin kohtaamispaikka uusliberalismia, pääomien maailmanvaltaa ja mitä tahansa imperialismin muotoa vastustavien järjestöjen ja ihmisten kesken. Se kokoaa yhteen maailmanlaajuisen yhteiskunnan rakentamiseen tähtääviä sosiaalisia liikkeitä, ja perustuu tiiviiseen, hedelmälliseen vuorovaikutukseen ympäröivän maailman kanssa. Se tarjoaa mahdollisuuden keskinä-

seen pohdintaan, demokraattiseen väittelyyn, ehdotusten muotoiluun, kokemusten vaihtoon ja tehokkaiden toimintamuotojen hahmottamiseen.”

Sosiaalifoorumeihin voivat osallistua kaikki, jotka hyväksyvät sosiaalifoorumien peruskirjan. Tältä pohjalta sosiaalifoorumit ovat levinneet kaikkialle maailmaan, myös Suomeen.

Foorumien veteraani

Kansalaisaktivisti ja Suomen ATTAC-järjestön puheenjohtaja **Mika Rönkkö** on alusta lähtien osallistunut sosiaalifoorumeihin.

- Sosiaalifoorumit ovat ensimmäisiä globaaleita kansalaisliikkeiden kokoontumisia, Rönkkö toteaa.

- Aloite on tullut etelästä, etelän kansalaisliikkeiltä eikä pohjoisesta niin kuin usein perinteisesti on ollut, Rönkkö muistuttaa.

- Rahamarkkinat ovat luoneet voimakkaita poikkikanallisia valtarakenteita ja näin luovat painetta demokratialle. Sen takia on ollut tarvetta luoda kansalaisliikkeiden poikkikansallista yhteistyötä vastapainoksi, Rönkkö jatkaa.

- Tavoitteena on ollut luoda uutta toimijaa globaalissa maailmassa, hän tiivistää.

Rönkkö oli tammikuun lopussa Malissa, jossa järjestettiin yksi tämän vuoden kolmesta Maailman Sosiaalifoorumista.

Siellä käsiteltiin mm. Euroopan roolia siirtolaispolitiikassa ja kehitysavussa. Ongelmaksi nähtiin Rönkön mukaan se, ettei perinteinen kehitysapu kykene auttamaan Afrikkaa omaehtoisen kehityksen tielle. Siirtolaisvirrat Afri-

kasta Eurooppaan eivät hänen mukaansa vähene, elleivät globaalin talouden rakenteet muutu ja paranna oloja lähtömaissa.

Keskustelua EU:sta Sosiaalifoorumeissa

Sosiaalifoorumeissa ollaan myös keskusteltu EU:n roolista globaalissa talouspolitiikassa.

- EU:n rooli nähdään myös negatiivisena globaalissa taloudessa, Rönkkö muistuttaa.

- EU:ta pidetään Yhdysvaltojen taloudellisen hegemonian tukijana ja sen toimien salijana, hän jatkaa.

- EU painostaa erittäin voimakkaasti palvelusektorin avaamista joka puolella, Rönkkö kertoo EU:n toimista globaalissa kauppapolitiikassa.

EU pitää myös yllä veroparatiisijärjestelmää, Rönkkö jatkaa EU:n negatiivisia toimia maailmantaloudessa.

Rönkön mukaan EU:sta ollaan yhä enemmän keskusteltu Sosiaalifoorumeissa.

Miten Rönkkö itse on kokenut sosiaalifoorumit?

- Itse olen osallistunut kaikkiin kuuteen Maailman sosiaalifoorumiin ja aion jatkaa niin kauan kuin henki pihisee, hän kommentoi.

- Minulle foorumi on ennen kaikkea verkostoitumista, ihmisten tapaamista ja toisenlaisen politiikan kohtaamista, hän kuvailee.

ARI SARDAR

Suomen sosiaalifoorumi pidetään 1.-2. huhtikuuta Helsingissä. Lisätietoja: www.sosiaalifoorumi.fi

Malin Bamakossa tammikuussa pidetyssä sosiaalifoorumissa vaadittiin reilumpaa kauppaa.

Tuleeko Frankenstein, vaikka Suomen ay-liike ei olekaan valmis?

EU:n komission sisämarkkinakomissaari Frits Bolkensteinin toimesta annettiin tammikuussa 2004 komission ehdotus jäsenmaiden lainsäädäntöä ja työmarkkinasopimuksia ja –käytäntöä sekä kunnallispolitiikkaa sitovaksi palveludirektiiviksi. Hollantilaisen komissaarin nimeä kantava esitys vääntyi katuarvostelussa Frankensteiniksi.

45 vuotta Rooman perustamissopimuksen jälkeen esityksellä yhä tavoitellaan EU:n sisämarkkinoiden palveluiden vapauttamista kansallisista ja ammattiyhdistysliikkeen rajoitteista. Kyse on suurpääoman vanhasta tavoitteesta nujertaa ay-liike.

EU:n puheenjohtajana on vuoden ensimmäisellä puoliskolla Itävalta, joka on ollut esitykseen kriittinen. Siitä päätäminen siirtyneekin Suomen puheenjohtajakaudelle kuluvan vuoden toisella puoliskolla. Suomen hallituksella saat- taan siis olla merkittävä rooli hankkeen osalta; tuleeko Suomen puheenjohtajan nimestä historiankirjoituksessa kirosa- na vai päin vastoin.

EU-jäsenyyden merkitys työehtosopimustoiminnalle

Suomalaisen ay-toiminnan kulmakivi on ollut II maailmansodan jälkeen työehtosopimus. Toisin kuin Ruotsi, Suomi ei EU:n jäseneksi liittyessään tehnyt mitään varu- maa siitä, että EU-sääntelyn tulisi tunnustaa ja kunnioit- ta suomalaisen työehtosopi- musten ja niihin pohjautuvan minimipalkkajärjestelmän si- tovuus suhteessa EU-lainsäädäntöön.

Kun EU:n keskeisenä tavoit- teena ja perustamissopimuk- sessa hyväksyttyinä periaat- teina ovat olleet vapaiden sisä- markkinoiden luominen, pää- omien, työvoiman ja palvelu-

jen vapaa liikkuminen ja yli- päättään yritysten vapaan kil- pailun korostaminen, on ollut etukäteen nähtävissä, että si- tovat työehtosopimukset en- nen pitkää joutuvat törmäys- kurssille näitten EU:n jäsen- maita sitovien peruseriaattei- den kanssa. Useissa muissa EU-maissa poliittiset päättä- jät eivät kunnioita työehtoso- pimuksia.

- Kannattaessaan Suomen EU-jäsenyyttä suomalainen ay- liike on aikanaan ottanut vä- hintäänkin kohtuuttoman suuren riskin vapaan työehto- sopimustoiminnan ja järjestäy- tymisen kannalta tai tehnyt ni- den kannalta perustavaa laa- tua olevan virheen, sanoo ay- lakimies **Arjo Suonperä**.

- Keskustapuolueen johdol- la käydyt Suomen EU-jäse- nyysneuvottelut uhkaavat tuottaa ay-liikkeen vahingoksi oikean supertyöreformin.

Hän toteaa, että EU:n palve- ludirektiivissä on perimmäl- tään kyse pyrkimyksestä rai- vata myös sitovat työehtosopi- mukset tarvittaessa pois kil- pailuvapauden tieltä.

Palveludirektiivin keskeinen merkitys

Direktiivi olisi puitedirektiivi, soveltamisalaltaan yleinen kos- kien kaikkia palveluja, joita ei suljettaisi pois sen soveltamis- alalta tai joista ei olisi selkeästi omaa yksityiskohtaisempaa sääntelyä EU-tasolla jo olemas- sa.

Sisämarkkinoiden palvelu- jen vapauttaminen ehdotetaan toteutettavan lähinnä kahdel- la tavalla:

1. estämällä kohdemaahan sijoittumista vaikeuttava by- rokratia ja kansalliset rajoi- tukset, joilla pyritään syrji- mään palvelun tarjoajien siir- tymistä jäsenmaasta toiseen;
2. estämällä toisesta jäsen- maasta tuotettavan palvelun

harjoittamista kohdemaassa vaikeuttavan sääntelyn, sopi- misen sekä valvonnan. Kes- keinen keino tässä on alkupe- rämaaperiaatteen hyväksymi- nen. Sen mukaan tilapäisten palvelujen lähettäjän tarvitsee noudattaa vain oman maansa kansallisia lakeja ja sopimuk- sia, työehtosopimukset muka- aan lukien ja niiden noudat- tamista valvovat vain lähettä- jään viranomaiset, eivät kohdemaan.

- Ammattiyhdistysten kan- nalta erityisesti kohdan 2 kei- not ovat erittäinkin huolestu- tavia, toteaa Suonperä.

Hän arvioi, että niillä kaive- taan voimallisesta maata työ- ehtosopimusten ja niiden yleis- sitovuuden ja niiden myötä ammattiyhdistysliikkeen ja sii- hen järjestäytymisen alta ja aiheutetaan työttömyyttä suo- malaiselle työvoimalle. Ongel- ma ei poistu, vaikka alkuperä- maaperiaatteen nimeä muu- tettaisiin ja sen soveltamista sanallisesta hämärretäisiin tai siihen tehtäisiin jonkinlaisia poikkeuksia tai lievennyksiä.

Samalla mahdollistetaan joillekin suomalaisille yrityksille ja paljon suuremmalle määrälle muiden jäsenmaiden yrityksiä epäreilu kilpailu, kun niiden ei tarvitse noudattaa sa- moja pelisääntöjä ja hintoja kuin kohdemaan yritysten. Di- rektiivi kääntyisi näin itse asi- assa tavoitettaan vastaan ja vääristäisi kilpailua.

Halvempien työvoimakus- tannusten EU-maat eivät tuli- si valvomaan, että palvelujen lähettäjät noudattaisivat sen maan lakeja tai työehtosopi- muksia. Palvelujen vienti vaika sikäläisiä työehtoja dump- paamalla voisi olla niitten mait- ten työvoimapolitiikan jatke, joka kokonaisuutena on niille maille edullisempi lopputulos, kuin palveluviennin estämi- nen. Monessa lähettävässä

maassa ei edes tulisi olemaan työehtosopimuk- sia. Näitä ongel- mia ei voitaisi hoitaa ja ratkais- ta kohde- ja al- kuerämaan vi- ranomaisyhteis- työn parantami- sella.

Direktiivillä kierretään työelämän normeja

Suonperän muka- aan palveludi- rektiivi tarjoaisi mahdollisuuden kiertää suoma- laista työläinsäädäntöä ja työeh- tosopimuksia, seurauksena oli- si nykyisen Viro- ilmiön kaltainen menettely, eli tällaista kierto- mahdollisuutta haikailevat suomalaiset yrittäjät perustai- sivat yrityskonttorinsa Suomea halvempaan jäsenmaahan ja ryhtyisivät sieltä tuomaan pal- veluja kotimaahansa saaden suuremmat voitot, mutta myy- den palvelut samaan tai lähes samaan hintaan kuin Suomes- sa toimivat normaalit palvelu- jen tarjoajat.

Myös EU:n ulkopuoliset yri- tykset, esimerkiksi suuret kan- sainväliset amerikkalaiset fir- mat, voivat perustaa kontto- rinsa johonkin halvimpaan EU- maahan ja pääsevät näin kier- tämään suomalaista työläin- säädäntöä ja työehtosopimuk- sia sekä luomaan tavoittelemi- aan ay-vapaita aloja.

Lisäongelmia suomalaiselle työvoimalle ja ay-liikkeelle ai- heutuu toisen EU-maan pal- velutarjoajayrityksen mahdol- lisuudesta käyttää hyväkseen vuokratyövoimaa, jota voidaan

yrittää vuokrata jopa suoraan Suomesta polkuhintaan. Sen- kin "lähettäminen" Suomeen on parilla kynänvedolla mah- dollista, vaikka se olisi täällä jo valmiina, kunhan muistetaan vaihtaa työpaikkaa ja yritystä viikon välein.

Palveludirektiivi merkitsee EU:n sisämarkkinoilla paljolti samaa kuin WTO:n globaali vapaakauppaperiaate: se pyr- kii poistamaan kaupan kan- salliset ja työmarkkinapoliitti- set esteet kansainvälisten suuryritysten tieltä, vaikka sanallinen muotoilu harhaan- johtavasti antaa kuvaa amma- tinharjoittajien ja pienyritys- ten toimintamahdollisuuksien parantamisesta.

- Palveludirektiivin sovelta- misen seuraus olisi voimistu- va pyrkimys alentaa jäsenmai- den työehdot palvelualoilla halvimman jäsenmaan ehto- jen tasolle, sanoo Suonperä.

VEIKKO KOIVUSALO

Ay-lakimies Arjo Suonperä näkee EU:n palveludirektiivissä suuria uhkia.

VEU:lla tehtäväntäyteinen vuosi

Leena Brunberg palkattiin tammikuussa jälleen VEU:n toimistonhoitajan tehtävään. Hänen toimenkuvaansa kuu- luvat toimistorutiinien lisäksi erilaisten tapahtumien ja tilai- suuksien järjestelytehtävät.

VEU järjestää Suomen So- siaalifoorumissa 1.-2.4. 2006 Helsingissä ruotsinkielisellä työväenopistolla seminaarin, joka käsittelee EU:n palveludi- rektiiviä. Seminaarissa alus- tajina ovat europarlamentaa- rikko **Esko Seppänen** ja ay- lakimies, varatuomari **Arjo Suonperä**.

Suomi valmistuu EU:n pu- heenjohtajakaudelleen 1.7. al- kaen, jolloin eri maiden pää- miehet ja virkamiehet kokoon- tuvat huippukokoukseen mm. Helsinkiin sekä Tampereelle.

EU:n huippukokouksen yh-

Leena Brunberg on nyt työssä VEU:n toimistolla.

teydessä järjestetään monia kansalaisjärjestöjen tapaami-

sia ja seminaareja, joita Leena on mukana suunnittelemassa

VEU:n edustajana.

Kansalais- ja ay-liike ovat yhdessä järjestämässä myös mielenosoitustoimintaa Suo- men puheenjohtajuuskaudel- la. 9 päivä syyskuuta suunni- telmissa on järjestää mieleno- situs Helsingissä EU:n milita- risointia ja Natoa sekä EU:n palveludirektiiviä, työttömyyt- tä, pätkätöiden sekä eriarvoi-

suuden kasvua vastaan.

VEU on mukana myös Maa- ilma Kylässä- tapahtumassa 27.-28.5.

Leena toivoo, että VEU:n jä- senet olisivat aktiivisesti yhte- ydessä toimistoon ja ryhtyisi- vät järjestämään erilaisia ta- pahtumia omilla paikkakun- nillaan.

Vaihtoehto EU:lle –lehti

Julkaisija: Vaihtoehto EU:lle tiedotuskeskus ry.
Päätoimittaja: Urho Kittilä
Osoite: Mäkelänkatu 62 C, 00520 Helsinki
Puhelin: 09-682 3422, fax: 09-682 3544
email: veu@co.inet.fi
kotisivut: www.veu.fi
Painopaikka: Kangasalan lehtipaino Oy

Kymmenen vuotta EU:ssa – mitä on saavutettu?

EU:n talousteoriat ja -politiikka perustuvat siihen, että talouden on kasvettava vuosittain 3-5 prosentin vauhtia. Tämän kasvun pitäisi ylläpitää täystyöllisyys ja hyvinvointivaltio.

Eletty elämä ja tämä päivä osoittavat, että teoria "vuotaa". Esimerkiksi viime vuosikymmeninä lähes kaikki Länsi-Euroopan maat ovat kaksinkertaistaneet BKT:nsä kahdeskymmenessä vuodessa. Työttömyys on kuitenkin kymmenkertaistunut. Kasvu on mennyt pääsääntöisesti väestön rikkaimmalle kymmenesosalle. Alemmille tuloluokille ei ole jäänyt tulonlisää.

Kansantalouden rahavirrat vuotavat maan rajojen ulkopuolelle osinkoina ja sijoituksina. siinä määrin, että suljetun talouden ajan teoriat eivät enää toimi. Saavi vuotaa eikä meillä ole tässä sidoksessa, missä nyt olemme, keinoja tilanteen parantamiseksi.

EU:hun valmistutuminen 1984–1994

Orientoituminen EU-politiikkaan alkoi jo 1984 Luxemburgin julistuksella, jolla silloinen EEC ja EFTA sopivat tullien poistamisesta vapaakauppa-alueiden välillä. Tämä oli lähtökohta perustetulle Euroopan talousalueelle Etalle, johon Suomi liittyi vuonna 1994.

Suomessa ensimmäinen tähän liittyvä ratkaisu oli rahan asteittainen vapauttaminen vuosina 1985-1991. Seurauksena oli talouden ylikuumeneminen, joka puolestaan johti "kasinopeliin", holtittomaan lainan myöntämiseen ja ottamiseen sekä inflaatioon. Korot nousivat, pörssikurssit romahdivat ja eurokuntoa tavoitteleva "kovan markan politiikka" johti kahteen peräkkäiseen pakkodevalvaatioon.

Devalvaatio johti ennen kokemattoman syvään lamaan ja pankkikriisiin. Kurjuutta lisäsi vielä se, että yritykset ja yksityistaloudetkin olivat velkaantuneet suuressa määrin valuuttalainoilla, joiden arvo nousi devalvaation johdosta lähes puolella. Kiinteistöjen ja osakkeiden arvot laskivat ja tämä yhdessä hallituksen väärän pankkienpelastusoperaation ja idänkaupan romahtamisen kanssa johti kymmenien tuhansien yritysten konkurssiin.

EU-aika 1995-2005

Valtiollinen itsenäisyys on muuttanut kuin siniristilippu, maamme laulu ja kyynel silmäkulmassa. Se on ennen kaikkea mahdollisuus päättää omista asioistaan.

Liittyessämme EU:hun luovutimme suuren osan lainsäädäntö- ja tuomiovallasta ylikansalliselle EU:lle ja sen tuomioistuimelle.

Valtionvelka on ollut koko EU -ajan suurusluokkaa 60 mrd euroa. Suhteessa BKT:hen se on vuosittain laskenut. Samoin korkomenot ovat laske-

neet vuoden 1995 neljästä miljardista eurosta vuoden 2003 kahteen miljardiin euroon. Velkatilanne ei ole ongelma ja muuhun EU:hun verrattuna suorastaan hyvä.

Valtion budjetti on koko EU -ajan pysytellyt 35 – 37 miljardin euron suuruusluokassa. Se on pysynyt hyvin tasapainossa. Huolimatta BKT:n hyvästä 3,7 prosentin keskimääräisestä vuosikasvusta, julkisen talous on menettänyt koko ajan osuuttaan kansantalouden kokonaisrahavirroista. Julkista taloutta on tasaisesti pienennetty. Uusliberaalit opit ovat menneet hyvin perille.

Työllisyysaste oli vielä 80-luvun lopulla lähes 75 prosenttia. Laman aikana se laski ja vuonna 1994 se oli jopa alle 60 prosenttia. Vuosituhannen vaihteeseen mennessä se oli noussut 67 prosenttiin ja on siellä pysytellyt.

Työttömyys oli huipussaan 1993 ja 1994. Työttömiä oli pahimmillaan yli 500 000. Virallisten tilastojen mukaan työttömiä on edelleen. 230 000. Luku on huolestuttavan suuri, mutta silti edelleen hyvää EU -tasoa.

Työllisten alhainen luku osoittaa, että lähes kolmannes työikäisistä on työelämän ulkopuolella. Tämä on osoitus siitä, että kilpailu- ja tehokkuusyhteiskunta on liian kova kilpakenttä monille meistä.

Kansantalous

BKT eli bruttokansantuote oli vuonna 1995 95,2 miljardia euroa ja vuonna 2003 142,5 miljardia euroa. Keskimääräinen kasvu on ollut 3,7 prosenttia/vuosi eli eurooppalaisittain hyvä. Tosin nousuvauhti on 2000 -luvulla selvästi hidastunut noin kahden prosentin tasolle. Myös vaihtotase vuonna 2003 oli reilusti ylijäämäinen. Viennin kasvu oli vuonna 2003 peräti 14 prosenttia

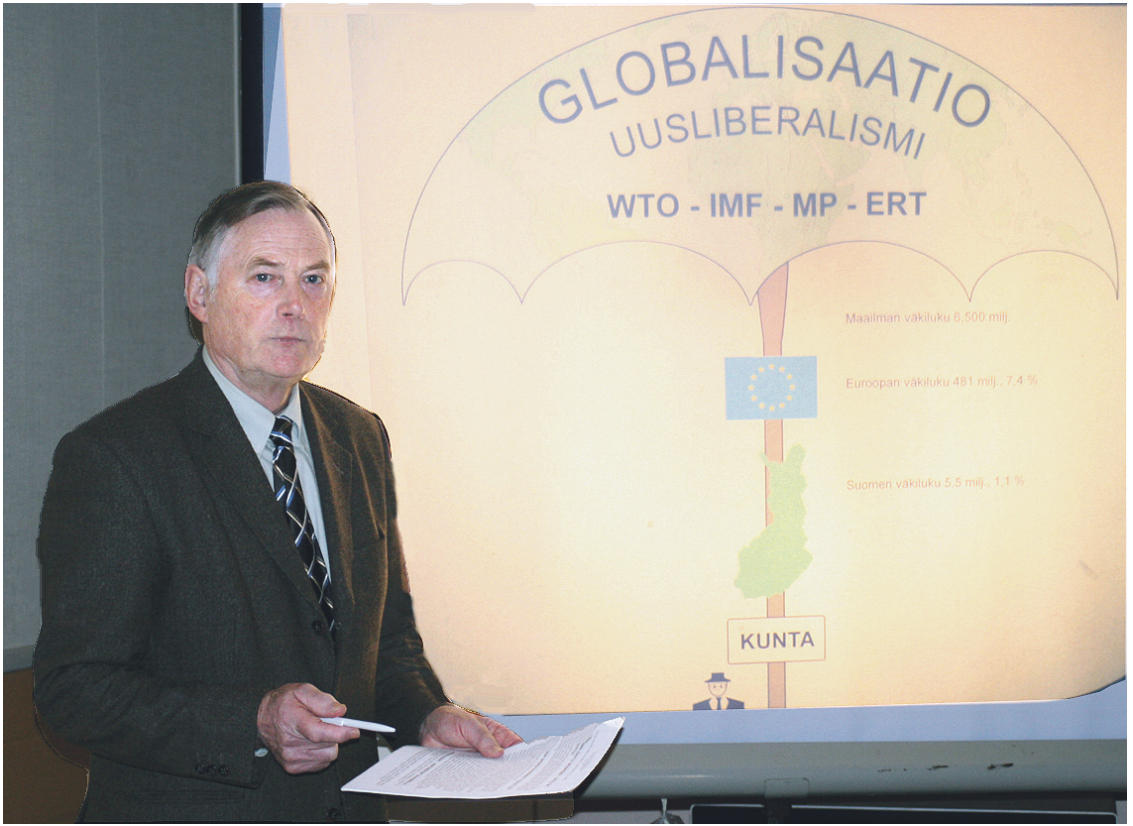
Herättääkin ihmetystä, miksi meillä kaikkialta loppuu raha, vaikka bisnekset pyörivät näin hyvin. Kansantalous onkin eri asia kuin valtiontalous. Valta on annettu taloudelle ja rahavirrat ohjataan niin, että julkinen sektori saa vähemmän ja talouselämälle jää enemmän.

Yritysten velkaisuusaste, maksukyky ja taseet ovat erinomaisessa kunnossa ja osinkojenmaksukyky on korkea. Osinkoja maksettiin vuonna 2002 8,5 mrd. euroa, joista huomattava osa meni ulkomaisille sijoittajille.

Sijoitukset Suomesta ulkomaille, varsinkin viime vuosina, ovat selvästi ylittäneet sijoitukset ulkomailta meille. Varsinkin teollisuusinvestoinnit ovat huolestuttavan alaiset. Näivettyminen talousblokin syrjäiseksi reunavaltioksi, on vakava uhkakuva.

Kansalaiset

Kautta historian, niin meillä kuin kaikkialla muualla maa-

VEU:n puheenjohtaja Urho Kittilä tekee arviota EU-jäsenyyssajasta.

ilmassa, valtaeliitti on kokenut kansan ongelmaksi. Ongelmaksi se koetaan aina, kun kansa ajattelee ja toimii eri lailla kuin valtaeliitti on tarkoittanut.

Suomen perustuslaissa todetaan, että valta Suomessa kuuluu kansalle. Nyt tuo kansa saa tarkat elämänohjeet, direktiivit, Brysselistä eikä Suomen perustuslakivaliokunta näe siinä mitään ristiriitaa.

Valtaeliitille EU on ollut kuin "herran lahja". Valta on aina palkinnut hännystelijänsä. Salonkikelpoinen väki on palkittu korkeapalkkaisilla viroilla ja toimeksiannoilla. Vastuu, varsinkin julkisella sektorilla, on delegoitu EU:hun, IMF:ään, WTO:hon tai mihin tahansa ylikansalliseen instituutioon, eli ei mihinkään.

Tuloerot ja kansan jako ykkösiin ja kakkosiin on tapahtunut tosiasia meillä ja kaikkialla maailmassa. Puheet globalisaation ja integraation myös köyhiä kansoja ja kansalaisia hyödyttävistä tuloksista ovat vailla todellisuuspohjaa.

Maatalous

Maatalous on monestakin syystä otettava erikoiskäsittelyyn. Jo senkin vuoksi, että se on joutunut kokemaan EU:hun liittymisen konkreettisemmin kuin muu väestö. Vuonna 1994 Suomessa oli 114 510 maatilaa, mutta vuonna enää 2003 73 714. Tiloja lopetettiin 40 796, eli 4 533/vuosi.

Maataloustulo, eli viljelijän työpalkka ja korvaus sijoitetulle pääomalle, on laskenut vuodesta 1994 n. 40 prosenttia.

Tilat jakautuvat pääosin kahteen kategoriaan, tilojen laajentajiin ja passiivituloihin. Myös maataloustulopotti ja kaantuu niin, että laajentajatilat lisäävät ja passiivitilat menettävät osuuttaan tuosta

potista. Velat keskittyvät aktiivituloille ja passiivituloista suurin osa on velattomia. Passiivitilat pääsääntöisesti lopettavat eläkkeelle siirryttäessä ja vuokraavat pellot naapureille, sillä jatkajia näille tiloille ei yleensä ole.

Maatalouden kohtalonkysymys onkin se, että miten aktiivitilat selviävät taloudellisesti sekä jaksavat fyysisesti ja henkisesti laajentumisen mukanaan tuomasta lisätyöstä ja kasvaneesta taloudellisesta riskistä. Tilojen määrä tulee edelleen tasaisesti laskemaan, joskin vauhti hidastuu.

Suomen hallituksella on vähän keinoja vaikuttaa asiaan, koska maatalouspolitiikassa valta on luovutettu kokonaan EU:lle. EU:lla on juridinen oikeus ja mahdollisuus halutessaan lopettaa koko Suomen maatalous, jos se Brysselin näkökulmasta näyttää Euroopan kannalta edulliselta.

Maailman suuret uhkakuvat, väestönkasvu, ilmastonmuutokset, saastuminen, eroosio, makean veden puute yms., antavat kuitenkin perusteltua uskoa siihen, että Suomen maataloudellakin on mahdollisuuksia. Jos järjelle annetaan sijaa, Suomen maataloutta vielä tarvitaan.

Suomen rikkaus on suuri fotosynteesituotto (vihermassa). Se on suurempi suhkasta kohti kuin kenties missään maailmassa.

Suomalaisen teknosysteemin ongelma on, että se uskoo vain huipputeknologiaan ja suuruuden ekonomiaan. Siksi meillä tehdään maailman suurinta atomivoimalaa ja seuraavaa jo valmistellaan. Uusiutuvan energian käyttö koetaan "risujenpoltoksi". Viime aikoina on alkanut politiikkojenkin piirissä kuulua toisenlaista puhetta, mutta todella merkit-

täviä päätöksiä uusiutuvan energian ja hajautetun energiantuotannon puolesta ei ole tehty.

Mitä sitten?

Jos kaikki menee, niin kuin kirjoitettu on, eli EU laajenee ja syvenee, kehittyä liittovaltioksi, WTO onnistuu elintarvikekaupan vapauttamisessa jne., niin ennustaminen on helppoa. Silloin nykyinen kehitys jatkuu johdonmukaisesti.

Hyvinvointivaltion alasajo jatkuu, tuloerot kasvavat ja syrjäytyneiden sekä turhautuneiden ihmisten määrä lisääntyy. Suomen talous vaikeutuu, koska omat eivätkä vieraatkaan investoi Suomeen johtuen syrjäisestä sijainnista ja suurista logistisista kuluista ym. Epävarmuus ja taloudellisuus turvattomuus lisääntyvät. "Mikään asia ei ole ratkaistu lopullisesti, ellei sitä ole ratkaistu oikein" – Abraham Lincoln.

Ranskan ja Hollannin EI -perustuslailla, Pariisin mellaakat, epärealistinen itälaajeneminen, Turkin jäsenyyksneuvoteluja aloittaminen sekä USAn kulissien takainen, vahvan EU:n vastustaminen, ovat "nauloja EU:n arkussa".

EU:lla on paljon globaaleja haasteita lähitulevaisuudessa. Kuinka kauan USA:n taloutta ja dollariin uskotaan? Minkä roolin Kiina ottaa saavuttaessaan taloudellisen ja sotilaallisen suurvalta-aseman. Kuinka ratkaistaan maailman kehitysmaiden ongelmat? Ainoa varmuus on epävarmuus. Jatkuvan kasvun oravanpyörä uhkaa pysähtyä.

Kirjoittaja on Urho Kittilä
VEU:n puheenjohtaja

Kauppan vapaus ennen muuta

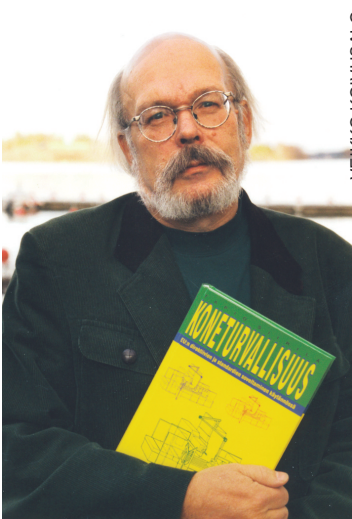
EY:n tuomioistuin antoi viime vuonna lausunnon eräästä Helsingissä vuonna 1998 sattuneesta työtapaturmasta. Lausunnon perusteella Korkein oikeus kumosi 4.1.2006 tekemässään päätöksessä määräysten vastaiseksi ja vaaralliseksi todetun koneen maahantuoajalle käräjäoikeudessa ja hovioikeudessa annetut tuomiot ja maksettavaksi määrättyt vahingonkorvaukset.

Tapaturma sattui vuoden 1998 lopulla helsinkiläisessä Peltitarvike Oy nimisessä metallialan yrityksessä. Tapaturman aiheuttanut kone oli Suomessa melko yleisesti käytetty Amada Promecam särmäyspuristin. Puristin oli valmistettu EY:n konedirektiivin voimassa ollessa ja sen olisi pitänyt siksi täyttää direktiivin vaatimukset. Puristinta oli kuitenkin mahdollista käyttää määräys-

ten vastaisesti jalkapolkimella täydellä nopeudella turvalaitteiden ollessa pois käytöstä. Tämän vuoksi koneella sattui työkalujen vaihdon yhteydessä tapaturma, jonka seurauksena työntekijä menetti lähes kaikki sormensa.

Koneen tapaturman jälkeen tarkastanut työsuojeluinsinööri **Tapio Siirilä** totesi koneessa olevan lukuisia ilmeisiä turvallisuuspuutteita. Tapaturman mahdollistanut olennainen puute oli se, että koneen turvalaitteena oleva kaksinkäsinhallintalaite voitiin ottaa valintakytkimellä pois käytöstä ja käyttää konetta täydellä nopeudella jalkapolkimella. Kun työntekijä astui työkalun vaihdon yhteydessä jalkapolkimen päälle, kone teki pika liikkeen ja väliin jääneet sormet katkesivat.

Käräjäoikeus tuomitsi sekä

Työsuojeluinsinööri Tapio Siirilällä on omakohtaista kokemusta EU:n "työsuojelusta".

työnantajayrityksen että koneen maahan tuoneen Ama-Prom Oy:n toimitusjohtajan

VEIKKO KOIVUSALO

sakkoihin ja tuntuviin vahingonkorvauksiin. Hovioikeus vielä kovensi maahantuoajan toimitusjohtajan tuomiota, koska hovioikeuden mielestä koneet perusteellisesti tuntevan maahantuoajan olisi pitänyt havaita koneessa olevat ilmeiset puutteet ja kieltäytyä sen myymisestä ennen kuin tarpeelliset korjaukset on tehty.

Työturvallisuus kumotaan

Korkein oikeus antoi maahantuoajan toimitusjohtajalle valitusluvan ja pyysi samalla asiasta EY:n tuomioistuimen lausunnon. EY:n tuomioistuimen mukaan maahantuoajan ei tarvitse välittää koneessa olevista ilmiselvistä olennaisista ja määräysten vastaisista turvallisuuspuutteista. Riittää, että maahantuoja tarkistaa, että

koneen mukana on valmistajan tekemä vaatimustenmukaisuusvakuutus ja että koneessa on valmistajan siihen laittama CE-merkki. Tällä perusteella Korkein oikeus kumosi maahantuoajan toimitusjohtajalle annetut tuomiot ja maahantuoajayrityksen maksettaviksi tuomitut vahingonkorvaukset. Tämä siitään huolimatta, että vaatimustenmukaisuusvakuutuskin oli selvästi virheellinen niin, että maahantuoajan olisi pitänyt silläkin perusteella havaita koneen määräysten vastaisuus.

Siirilän mukaan EY:n tuomioistuimen ja Suomen korkeimman oikeuden päätökset osoittavat, että EU:ssa valmistajien ja kauppiaiden etu ja voitot menevät yli kaiken. Turvallisuusmääräysten noudattaminen ja määräysten valvonta tulevat kaukana perässä.

Kansan enemmistöllä huoli maaseudun tulevaisuudesta

Suurimmalla osalla suomalaisista ovat juuret maaseudulla. Maatalouden valtava muutos viime vuosikymmenien ja erityisesti yhdentoista EU-vuoden aikana on tuhonnut sitä idylliä, mikä monilla meistä on muistoissamme suomalaisesta maaseudusta. Globaali vapaa kilpailu ja sen mukanaan tuoma tehokkuusvaatimus ovat pakottaneet em. kehitykseen. Teknokraattien mielestä kyseessä on toivottu rakennkekehitys. Humanistien mielestä teknokraatit taas kehitysinnessään eivät näe tai ymmärrä, että heidän jatkuvan kasvun tavoitteensa on sovitattomassa ristiriidassa maailman rajallisten resurssien kanssa.

Perusongelmana huono neuvottelutulos

Kun Suomi neuvotteli EU:hun liittymisestä, olimme jo ETA:n jäseniä. ETA-jäsenyys merkitsi tavaroiden, palvelujen, pääomien ja ihmisten vapaata liikumista. Oli luonnollista, että keskustelut keskittyivät niihin asioihin, jotka vielä olivat sopimatta. EU:hun liittyminen oli poliittinen ratkaisu, jossa luovutettiin merkittävästi omaa poliittista päätäntävaltaa ylikansalliselle päätöksenteolle.

Maaseudulle ja omalle elintarviketuotannolle ylivoimaisesti vaikuttavin asia oli omasta maatalouspolitiikasta luopuminen. Se oli merkittävää meille siksi, että olemme EU:n pohjoisin maatalousmaa ja harjoitamme viljelyä pienimmällä lämpösummalla ja vähemmällä kasvupäivillä kuin mikään muu maa. Neuvotte- luissa, joita johtivat kreikkalaiset, ei tätä seikkaa ymmärretty eikä näille lainalaisuuk- sille saatu riittävää kompen- saatiota. Ei, vaikka Suomi vii-

mekädessä keksi erikoisartiklat, joilla koitettiin saada kom- pensoiduksi huonot viljelyolo- suhteemme.

Mikä on artikla 141:n kohtalo?

Näiden artikloiden ongelma oli se, että maksumiehiksi tuli Suomen valtio, ja tuet tarkoi- tettiin siirtymäkausien tuiksi. Siksi ne painottuivat investoin- tituksiin ja niiden tarkoitus oli aikaansaada toivottu rakenne- kehitys eli pientilojen hävittä- minen ja suurten tehotilojen muodostaminen. Tämä tavoite on onnistunutkin hyvin, sillä EU-aikana on maatilojen mää- rä vähentynytkin keskimäärin 12 tilaa / päivä. Viimeiset siir- tymäajat artikla 141:ssä ovat päättymässä.

Poistuvatko nuo 141 -tuet vai tuleeeko jatkoaikaa? EU:n komissiolle vapaa rajoittama- ton kilpailu on pyhä arvo, ja kansalliset tuet koetaan kil- pailun vääristämiseksi. Suomi taas vetoaa siihen, ettei ilmas- tollisista olosuhteista johtuen ole vielä kukaan saavutettu riittä- vää kilpailukykyä.

Tosiasia onkin, että tuo au- tuaaksi tekevä rakennekehitys eli yritys-koon kasvattami- nen, onkin mennyt muissa maissa eteenpäin meitä kovem- paa vauhtia. Esimerkiksi lyp- sykarjatiloi- lla tilojen koko on Tanskassa kaksinkertainen ja USA:ssa kymmenkertainen Suomeen verrattuna. Suuruu- den ekonomia, johon Suomen- kin teknokraatit uskovat, ei Suomen maataloutta pelasta.

Sokerituotanto ajetaan alas

Yksi esimerkki siitä, mitä pää- täntävällän luovuttaminen EU:lle maatalouspolitiikassa käytännössä merkitsee, on ta-

paus sokerijuurikkaan viljely. EU:n näkökulmasta on järke- vää, että sokerijuurikkaan tuo- tantaa keskitetään EU:n par- haille viljelyalueille, joissa sen kilpailukyky on paras. Meillä Suomessa tuotantoa ajetaan alas, vaikka omavaraisuusas- teemme sokerissa on vain 70 prosentti tasoa. Salonsokeri- tehtaan toiminta lopetetaan ja Säkylän tehdas jatkaa toistai- seksi, niin kuin uutisissa on tiedotettu.

Työpaikkoja tehtaalla ja kuljetuksissa menetetään sa- toja. Luopuville viljelijöille se

merkitsee koneinvestointien hukkaanmenoa ja uusien vil- jelykasvien etsimistä. Ne jotka jatkavat, joutuvat tyytymään vähempiin tukiin ja entistä huonompaan kannattavuuteen

EU:n itälaajeneminen Bul- gariaan ja Romaniaan, kah- teen maatalousvaltaiseen val- tioon, tulee merkitsemään edel- leen Suomen maatalouden tu- kien laskua kymmenellä pro- sentilla, niin kuin **Ville Itälä** on tiedotusvälineissä kertonut.

Suhteellisen edun periaat- teen mukaan vapaan kilpailun

olosuhteissa taloudellinen toi- minta keskittyy alueelle, jossa sen suhteellinen kilpailuase- telma on paras. EU -aluetta ajatellen Suomi ei kuulu tähän alueeseen ainakaan maa- taloutensa puolesta. Itälaaje- nemisen jälkeen tämä tilanne entisestään korostuu. Näiden taloudellisten realiteettien val- litessa on lainalaisuus, että Suomen maatalous jatkaa supistumistaan ja maaseutu au- tioitumistaan, halusimme sitä tai ei.

Tero Kankilan kuvateksti: Maanviljelijä Tero Kankila Pälkäneeltä on viljellyt sokerijuurikasta 30 vuoden ajan ja viime vuosina 22 hehtaarin alalla. Kankilan sopeutusratkaisu EU:n sokeripolitiikkaan on se, että tänä vuonna viljellään, koska torjunta-

aineita on varastossa ja niistä eroon pääsyyn tämä on käytännöllisin ratkaisu. Turengin sokeritehtaan lopetus muutama vuosi sitten antoi jo ymmärtää mikä on sokerijuurikkaanviljelyn tulevaisuus Suomessa. Koneinvestoinneissa olen ollut varovainen jo vuosia. Koneet

ovat loppuun kuoletettuja ja nosto on viime vuosina tehty jo rahtikoneella. Jatkuuko viljely tämän vuoden jälkeen on "laskutikkuaasia"? Sokerijuurikkaan viljelyn kannattavuus entisestään laskee. Kannattavia vaihtoehtoja on vähän, toteaa Kankila.

EU:n perustuslakia ei saa hyväksyä kansaa kuulematta

EU:n tarkoituksena on ollut taata työvoiman, tavaroiden, palvelujen ja pääoman liikkuminen kaupallisen kysynnän mukaan maasta toiseen ilman että tätä sallittaisiin rajattavan esim. perustavien ihmisoikeuksien tarpeiden ohjaamalla tavalla. Tällaisista hiili- ja teräsyhteisöä palvelleista tehtävistä periytyntä EU:n talousyhteisön säännöstöä ei tule saattaa oikeusjärjestyksen ylimpänä, perusoikeuksiin pohjautuvana säännöstönä olevan perustuslaillisen säännöstön asemaan.

Kaupan ja sijoitusten oikeudet sekä elottomien tavaroiden ja rahan liikkumisen oikeudet tulisi päinvastoin johtaa ihmisten perusoikeuksien tarpeista, niiden toteutumista palveleviksi. Ihmisoikeuksien toteuttamiseen ei EU aseta itselleen varsinaista toimivaltaa.

EU:n perusoikeuskirja määrää ihmisoikeuksista, että niitä voidaan toteuttaa vain EU:n omaamien kaupallisten, kilpailullisten ja rahapoliittisten toimivaltojen rajaamalla tavalla siten, että perusoikeuksien säädöksillä ei muuteta toimivaltuuksia ja tehtäviä, jotka EU:lle on säädetty kaupan, kilpailun tai pääoman suhteen. Se, että lakia ei suunnata ensisijaisesti ihmisten perusoikeuksien toteuttamiseen, vaan kaupan ja kilpailun oikeuksien vahvistamiseen, tekee EU:sta ja sen perustuslaista tehottomia perusoikeuksiin pohjautuvan oikeusjärjestyksen toteuttamisen suhteen.

Ihmisoikeusperusteisten hyvinvointipalvelujen tehokkuutta on se, kuinka hyvin ne toteuttavat kaikkien yhdenvertaista oikeutta toimeentuloon, terveyteen, sosiaaliturvaan ja koulutukseen, ja niitä tulee ylläpitää ja kehittää tämän mukaisesti hyvinvointipoliittisin, ihmisoikeuksia koskevin perustein. Kauppa- ja kilpailupoliittiset sopimukset eivät saa vaikeuttaa tätä perustavien ihmisoikeuksien toteuttamista.

Eduskunnan on pystyttävä vastaamaan siitä, että oikeutta työhön, terveyteen, sosiaaliturvaan ja koulutukseen ei tule voida muuttaa kauppaneuvottelujen sopimusratkaisuilla. Sen, millaista toimivaltaa jäsenmaat ovat tällaisten perusoikeuksiin vaikuttavien kysymysten suhteen yksimielisesti antaneet EU:lle, tulee pysyä jäsenmaiden itsensä määritettävissä, eikä sen määrittämistä tule voida siirtää EU:n tai sen tuomioistuinten päätösten toimivaltaan.

Ennen minkään perustuslaillisella ylimmällä tasolla oikeusjärjestystä sitovasti muuttavien uusien säädösten hyväksymistä, kansalla on oltava oikeus ensin valita uudelleen henkilöt, jotka edustavat heitä nimenomaan oikeusjärjestyksen perustan muuttamista koskevien kysymysten suhteen.

Suomen perustuslain asettamaa kansanvaltaista oikeusjärjestystä, ja sen kansalle perustuslaillisesti turvaamien perusoikeuksien toteuttamista kaikille varallisuudesta riippumatta yhtäläisinä oikeuksina, ei yhdellä eduskunnalla ole valtuuksia muuttaa, syrjäyttää, eikä heikentää, vaan tämän tasoisesti vaikuttavat lait ja sopimukset on "hyväksyttävä" lepäämään ensimmäisiin eduskuntavaalien jälkeisiin valtiopäiviin".

Kansalla on siten perustuslaillinen oikeus ensin arvioida, miltä osin esityksissä säädetään uutta perustuslaillista oikeutta, ja ratkaista vastaako se kansan tahtoa, ennen kuin kansa valitsee säädösten hyväksymisestä lopullisesti päättävät uudet kansanedustajat. Kansanedustajat ovat näin oikeusjärjestyksen perustuslaillisesta suunnasta vastuussa kansalle, jolla on demokratiassa valta oikeusjärjestyksen ja lain-säädännön tahtonsa mukaiseen suuntaamiseen äänestämällä ja vaihtamalla kansanedustajia, ennen kuin he voivat hyväksyä oikeusjärjestyksen perusteita perustuslaillisella tasolla muuttavia uusia säädöksiä.

Kansanedustajien ja lainsäädännön ei tule voida irrota tästä perustuslaillisesta vastuustaan kansalle hyväksymällä EU:n sopimuksen perustuslaista ilman että kansa voi perustuslainsäätämisyjärjestystä vastaavalla tavalla vaikuttaa asiaan. Kansa on Suomessa äänestänyt yli 10 vuotta sitten EU:n säännöstön nimenomaan talousyhteisöpohjaisen valtioliiton säännöstöksi. Kansalta ei ole kysytty, millaisin ehdoin tai muutoksin säännöstön käyttötarkoitus voitaisiin muuttaa oikeusjärjestyksen kokonaisuuden asettavaksi perustuslailliseksi säädöstöksi.

Ville-Veikko Hirvelä
kansalaisaktivisti

Kokouskutsu

VEU-Keski-Pohjanmaan vuosikokous su 26.3. klo 15.00
Kokkolassa Kokkolinnan opetusravintolan kabinetissa,
rautatieasemaa vastapäätä.

Kansanedustaja Erkki Pulliainen puhuu EU:n palveludirektiivin ja - perustuslain käsittelystä eduskunnassa.

Kaikki tervetulleita

Viedäänkö Suomea EU:n kautta myös Natoon?

Presidentinvaalien alla kävi ilmi, että hallitus valmistautuu lähettämään Euroopan unionin kriisinhallintatehtäviä varten muodostettavia joukkoja Naton taistelujoukkojen harjoituksiin. Asiasta sovittiin periaatteellisella tasolla, kun hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittinen valiokunta kirjasi Naton kanssa sovittujen kumppanuustavoitteiden listaan lisättäväksi "nopean toiminnan kumppanuustavoitteen".

Yhteisiä harjoituksia Naton taistelujoukkojen kanssa perustellaan tarpeella sovittaa Suomen EU-joukkojen standardit ja toimintatavat yhteen Naton taistelujoukkojen kanssa. Ulkoministeriön muistion mukaan "täysipainoinen osallistuminen niin Naton kuin EU:nkin toimeenpanemiin kriisinhallintaoperaatioihin tulee käytännössä edellyttämään yhteistoimintakykyä NRF-koulutuksen saaneiden joukkojen kanssa" (IS 9.1.06).

Näiden tietojen valossa on entistä selvempää, että hallituksen häveliäästi "kriisinhallinnaksi" kutsumassa toiminnassa on monessa tapauksessa kyse sodasta. Naton taistelujoukot on varustettu nopeisiin, vaativiin ja tarvittaessa raskaallakin aseistuksella tapahtuviin hyökkäyksellisiin sotatoimiin. Niiden aseistukseen voi kuulua myös taktiset ydinaseet. Tällaisia joukkoja ei ole todellakaan perustettu humanitaaristen kriisien ehkäisemiseen vaan palvelemaan USA:n globaaleja sotilaallisia tarpeita.

YK:n syrjäyttäminen

Valmistelut suomalaisten joukkojen kouluttamisesta ja yhteensovittamisesta Naton taistelujoukkojen toimintaan kertovat samalla siitä, miten vaaralliselle tielle kriisinhallinta-

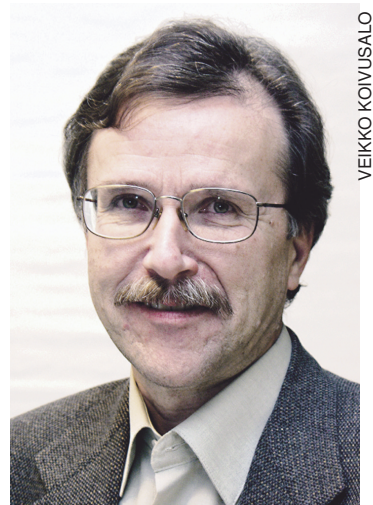
lakiesitys on viemässä. Presidentinvaalien yli siirretyn kriisinhallintalain suurimmat ongelmat eivät koske julkisuudessa paljon kiisteltäviä valtasuhteita presidentin, hallituksen ja eduskunnan välillä.

Kriisinhallintalain vakavimmat ongelmat liittyvät aikomukseen osallistua "EU:n taikka muun kansainvälisen järjestön tai maaryhmän" johtamiin hyökkäyksellisiin sotatoimiin, joihin voitaisiin ryhtyä myös ilman YK:n peruskirjan edellyttämää turvallisuusneuvoston valtuutusta. Tiedot valmiudesta osallistua Naton taistelujoukkojen harjoituksiin vahvistavat epäilyjä, että Suomea yritetään kytkeä kriisinhallintalain ja EU:n taistelujoukkojen kautta entistä tiiviimmin USA:n johtaman sotilasliitto Naton toimintaan.

EU:n yhteiseen puolustuspolitiikkaan sitoutuminen on johtanut periaatteelliseen linjanmuutokseen Suomen turvallisuuspolitiikassa. Hallitus on nyt valmis hyväksymään EU:n tai Naton toiminnassa ilman YK:n valtuutusta tapahtuvat sotilaalliset interventiot, jotka tasavallan presidentti **Tarja Halonen** tuomitsi laittomiksi vielä runsas vuosi sitten puheessaan YK:n yleiskokouksessa. Hallitus on siis valmis hyväksymään YK:n ja kansainvälisen oikeuden syrjäyttämisen EU:n ja Naton toiminnassa. Samalla turvallisuuspolitiikan painopiste on siirtynyt juhlapuheissa korostetusta laaja-alaisesta yhteistyöhön perustuvasta turvallisuusajattelusta sotilaallisen voimapolitiikan suuntaan.

Kriisinhallintalaki hylättävä

Nykyisen rauhan turvalain puitteissa Suomi on antanut

VEIKKO KOIVUSALO

Kirjoittaja on SKP:n puheenjohtaja Yrjö Hakanen

merkittävän panoksen YK:n rauhanturvatoimintaan. EU:n yhteiseen politiikkaan sitoutumisen jälkeen Suomi on kuitenkin jatkuvasti vähentänyt panostaan YK:n puitteissa ja alkanut osallistua Nato-johdettiin operaatioihin.

Sotilaallinen tunkeutuminen toiseen maahan ilman YK:n valtuutusta on kansainvälisen oikeuden mukaan laitonta sotaa ja rikos, tapahtui-pajoukkojen lähettäminen presidentin, hallituksen tai eduskunnan päätöksellä. Hallituksen esittämä kriisinhallintalaki pitäisikin hylätä.

Myös tämän päivän maailmassa tarvitaan liittoutumattomia maita, jotka voivat toimia aktiivisesti kansainvälisten konfliktien ehkäisemiseksi ja sovitteluiseksi. Pysymällä erossa EU:n taistelujoukoista ja Natosta voimme välttää joutumasta mukaan sotiin ja jatkuvasti paisuvaan asevarusteluun.

Yrjö Hakanen

Miten käy peruspalveluille ja kunnalliselle demokratialle?

Vanhasen hallitus esittää kolme erilaista kunta- ja palvelurakenteen muuttamiseen tähtäävää mallia, joiden kaikkien tavoitteena on kuntien määrän vähentäminen. Jo hankkeen liikkeelle laittaminen tapahtui varsin epädemokraattisesti ylhäältä annettuna linjauksena ja tehtävänä. Valmisteluvaihe osoittaa, että hallituksella eikä kuntien eliteillä ole mitään halua saattaa hankkeeseen liittyviä asioita ja linjauksia kuntalaisten laajaan käsittelyyn. Jopa valtuustot on useimmissa kunnissa ajettu sivuraiteille tässä kuntia ehkä sodan jälkeisessä ajassa mitavimmin koskettavan hankkeen käsittelyssä.

Aikomuksena on karsia myös kansalaisten nykyisiä kunnallisten palvelujen kautta toteutuvia oikeuksia ja niiden saantia nykyisillä ehdoilla. Kaikki esitetty mallit ja myös ratkaisut, jotka ovat jonkinlaisia kombinaatioita näistä malleista, johtavat väistämättä nykyisen kunnallisen demokratian ja kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien heikkenemiseen.

Peruskuntamalli

Hallituksen esittämän peruskuntamallin tavoitteena on vähentää kuntien määrää radikaalisti. Kuntajakolain perusteella valtiolla on mahdollisuus antaa vapaaehtoisin liitoksiin taloudellista tukea eli

niin sanottuja porkkanoita tai liittää kuntia yhteen niiden mielipiteestä riippumatta säätämällä erillinen laki.

Jos tämä hanke toteutuu tai toteutetaan väkisin, tulisi nykyisten noin 430 kunnan sijaan olemaan 80-100 kuntaa. Demokratian kannalta tämä merkitsisi sitä, että kuntien valtuutettujen kokonaismäärän vähenisi nykyisestä noin 12 000:sta noin 5 000:een, jos kuntia olisi 100 ja valtuutetut valittaisiin nykyisillä kriteereillä. Kaiken kaikkiaan tällä toimenpiteellä karsittaisiin kunnalliseen päätöksentekoon osallistuvien määrää kymmenillä tuhansilla.

Aluekuntamalli

Esitetty aluekuntamalli johtaisi vielä keskitetymppään päätöksenteon rakenteeseen. Tämän mallin tavoitteena on 20-25 niin sanotun aluekunnan perustaminen, joille siirrettäisiin suurimmalta osin nykyisten kuntien päätöksentekoon kuuluvat asiat ja tehtävät.

Aluekunnat saisivat verotusoikeuden ja niihin valittaisiin vaaleilla valtuustot, jotka olisivat kooltaan suhteellisen suppeita. Todellista päätösvaltaa käyttävien valtuutettujen määrä tässä mallissa jäisi koko maassa vain muutamiin satoihin ja virkamiesten vallan kasvulle tämä antaisi erittäin laajat näkymät.

Nykyiset kunnat jatkaisivat niin sanottuina lähikuntina, joilla ei olisi verotusoikeutta eikä myöskään päätösvaltaa. Kuntalaisten vaikutusmahdollisuudet kaventuivat vähintään samassa suhteessa kuin valta keskittyy kunnalliselle eliitille ja virkamiehille.

Piirimalli

Kolmantena konkreettisena mallina esitetty piirimalli pitää sisällään pääasiassa erilaisten alueellisten palvelupiirien muodostamisen, joille siirtyisi eräissä tapauksissa huomattavakin osa kuntien nyt hoitamista tehtävistä. Kyse on enemminkin palvelurakenteen muuttamiseen liittyvistä tavoitteista.

Päätösvalta näiden tehtävien osalta siirrettäisiin valtuustoilta ja lautakunnilta näille kuntarajat ylittävälle palveluja järjestäville kuntainliitoille, kuntien hallitsemille osakeyhtiöille tai muille yhtymille. On mahdollista, että julkisia palveluja ja jopa kokonaisia palvelusektoreita voisi siirtyä myös yksityisille yrityksille, joka on tosiasiallisesti myös esitetty julkisena tavoitteena hallituksen ja korkeitten virkamiesten taholta

Selvitetävänä on eri puolilla Suomea terveydenhuolto-, sosiaalipalvelu-, lasten päivähoito-, koulutus- ja teknisen toimen palvelupiirejä. Lähes koko kunnallisten palvelujen

kokonaisuus on keskustelujen ja selvittelyjen alaisina. Piirimallissa kuten muissakin esillä olleissa malleissa kyse on suurempien kokonaisuuk-sien muodostaminen. Piirimallia pidetään myös eräänlaisena välivaiheena kuntaliitoksia odoteltaessa tai aluekunta-hankkeeseen valmistaudutta-essa.

Toinen ja kriittisemmin tarkasteltava kysymys on se miten demokratia, avoimuus ja kuntalaisten vaikutusmahdollisuudet näiden ylikunnallisten rakenteitten puitteissa toteutuvat.

Sairaanhoitopiirit ovat esimerkki valtion lainsäädäntötoimin nykyisiin puitteisiin pakottamista rakenteista, joissa kuntien itsehallinnolla ei ole suurtakaan merkitystä. Niistä on suurimmalta osalta muodostunut eräänlaisia valtiota valtiossa ja kunnille valtava taloudellinen rasite. Kuntien joutuminen sairaanhoitopiirien maksumiehiksi ilman todellista vaikutusvaltaa, ei voi olla perustuslain tarkoittaman itsehallinnon mukaista.

Yksityistäminen ja EU-direktiivit

Laaja yksityistäminen johtaa loppukädessä siihen, että yksityiset yritykset ja EU:n kilpailudirektiivien sekä EU:n perustuslakiin ja WTO:n palvelukaupan vapauttamiseen liittyvien tavoitteiden perus-

VEIKKO KOIVUSALO

Arto Viitanen mielestä kunta- ja palvelurakeenhake on perimmiltään EU-politiikkaa.

teella myös ylikansalliset palvelualojen suuryritykset, valtaavat sekä palveluiden tuottamisen että päätösvalan itselleen.

Kilpailuttamisen logiikka on siinä, että kerran kilpailulle avattu toiminto on pysyvästi kilpailun alasta ja kun kunta on kilpailussa oman tuotantonsa hävinnyt - sikäli kun kunnallinen palvelu on ylipää-tään otettu rehellisesti kilpailuun mukaan - ei sen kannata toiminnon vaatimaa miehitystä ja muita rakenteita enää ylläpitää. Näin kunnallinen toiminto on hävinnyt kartalla ja jäljellä on vain yksityiset tuottajat ja samalla todelliset vaihtoehdot ovat kadonneet.

Arto Viitanen

Kirjoittajan on Järvenpään kaupunginvaltuutettu ja VEU:n hallituksen jäsen

Kritiikkiä EU:n vastaisien liikkeiden suusta!

”Eurooppalaiset eivät halua herättää henkiin EU:n perustuslakiluonnosta vaan keskustelua EU:n vaihtoehdoista” sanoi TEAMin koordinaattori **John Boyd** lehdistötilaisuudessa tammikuussa. Hän totesi, että useat erilaiset ehdotukset osoittavat selvästi, että EU:n poliittisen eliitin kesken puuttuu yhteinen näkemys.

Itävallan varakansleri, **Hubert Gorbach** on ehdottanut EU:n perustuslain kirjoittamista kokonaan uudelleen. Duffin ja Voggenhuberin, EU:n pyytämä raportti, esittää myös uutta tekstiä perustuslailla ennen uutta parlamenttivalia. Raportissa kuitenkin todetaan yksiselitteisesti, että positiivisin tulos olisi nykyisen tekstin säilyttäminen. Ja vielä yksi aivan erilainen uudelleen herätetty ajatus on ns. ”vahvan ytimen”, 12 jäsenvaltion pakottamisesta viemään integraatiota eteenpäin. Tässä olisi 12 sisäpiirin valtiota ja 13 ulkopiiirin valtiota.

”Sen sijaan, että EU:ta viedään kohti liittovaltiota ja sotilasliittoa olisi keskusteltava siitä, miten pystytään palauttamaan jäsenvaltioiden itsenäisyys ja mantereemme yhteistyö kansojen välillä niin, että se edesauttaa meitä kaikkia

Lea Launokari

kansalaisia”, sanoi Boyd.

TEAMin vuosikokouksen yhteydessä 1. - 2. huhtikuuta Wienissä käsitellään mm. Euroopan tuomioistuinta ja EU:n rikoslain muuttamista, miten ihmisten vapaa liikkuminen käyttäytyy Euroopan markkinoilla, miten poimia ”rusinat” EU:n perustuslaista, vaikuttaa ja vastustaa EU:n perustuslakia sekä EU:n militarisoinnin estäminen.

Loka- marraskuussa tehdystä Eurobarometrin tutkimuksessa unionin kansalaisten tuki EU:lle on laskussa.

Keskimäärin 50 prosenttia suhtautuu positiivisesti EU:n jäsenyyteen, keväällä 2005 luku oli 54 prosenttia. Itävalta ja Iso-Britannia suhtautuvat kaikkein kielteisemmin EU:hun, vain 32 prosenttia itävaltalaisista ja 33 prosenttia briteistä suhtautuu positiivisesti EU:n. Ruotsissa 39 prosenttia kansalaisista suhtautuu positiivisesti jäsenyyteen.

Ruotsi

Ruotsissa useat kansalaisjärjestöt ja puolueet toimivat aktiivisesti EU-kriittisinä keskus-

telijoina. Useita listoja kansanäänestyksen järjestämisestä on liikkeellä, erilaisia yleisötilaisuuksia, keskusteluja ja seminaareja järjestetään ympäri maata.

Esimerkiksi Folkrorelsen Nej till EU seuraa tarkasti mitä politiikkojen sanomisia ja tekoja ja ottavat heti kantaa. Tammikuun lopulla on pääministeri **Göran Perssonille** lähetetty avoin kirje, jossa vaaditaan selvitystä miksi Ruotsin valtio on mukana sovelta-massa EU:n komission valmistelemaa palveludirektiiviä; muuttaa puolustusvoimia pikaisella aikataululla siten, että ne voivat operoida EU:n ja Naton määräyksestä Ruotsin rajojen ulkopuolella; tehnyt ehdotuksen Uusi maailma - uusi korkeakoulu, joka alistaa yliopistot ja korkeakoulut EU:n Lissabonin prosessiin.

Kirjeessään Folkrorelsen Nej till EU vaatii, että Persson kirjoittaisi EU:n komissiolle ja toteaisi, että EU:n perustuslaki on kaatunut.

Ruotsissa arvostellaan myös avoimesti EU-komissaari **Margot Wallströmiä**, joka toimii komission varapuheenjohtajana. Hänen tehtäväkenttäänsä on EU:n tunnetuksi tekemisen jäsenmaissa, eli eräänlai-

nen PR-ihminen. Wallströmitä on vaadittu paljon enemmän näkyvyyttä, radiaaleja aloitteita, kansalaisten EU:n kehittämistä. Siitä huolimatta, että hän lokakuussa esitteli uuden suunnitelman D (demokratia, dialogi, debatti) ovat ruotsalaiset parlamentaarikot jatkaneet Wallströmin kritisoi-mista.

Tanska

Tanskan pääministeri **Anders Fogh Rasmussen** ei halua suoraa keskustelua EU:n perustuslaista ja haluaisi hyväksyä osia perustuslaista ilman kansanäänestystä. (Politiken 30.1.2006)

Ole Krarup, MEP ja Folkebevegelsen mod EU (Ei EU:lle kansalaisliike) jäsen ihmettelee miten joiain osia perustuslakiluonnoksesta voisi ottaa erilleen? Tämä on vain yksi keino hämätä kansalaisia ja sitä paitsi se on perustuslakimme vastaista. Fogh Rasmussen haluaa viedä maamme suoraan ”kriisi” euromaa-han, sellaiseen EU:hun jolla on atomiaseita ja jotka olivat aikoinaan kolonialisteja, toteaa Krarup.

Lea Launokari

Euroopassa on tilaa näkijöille

Euroopan unioni on 1990-luvulta lähtien toteuttanut radikaalia, uusliberaalia uudistuspolitiikkaa. Näin on käynyt siitä huolimatta että uuden markkinauskaisen oikeiston kannatus kansalaisten keskuudessa on ainakin vanhassa Länsi-Euroopassa heikko.

Uusliberaalin oikeiston tärkeimpiä valtavälineitä ovat epävarmojen asioiden esittäminen välttämättöminä ja pelon lietsominen. Annetaan kokonaisten kansakuntien päivittäin maistaa sanoja ”eläkepommi”, ”Kiina-ilmiö”, ”al Qaida” ja ”kilpailukyky”. Ja kas, kohta uusliberaali paketti - kuntauudistus, varallisuusveron poistaminen, peruspalvelujen kilpailuttaminen, bussivuorojen lakkauttaminen, palkkaerojen tahallinen kasvattaminen, ”upj” eli uusi palkkausjärjestelmä valtionhallinnossa, valmius hyökkäyssotaan vailla YK:n mandaattia sekä poliisin oikeus kuunnella puheluitamme -alkaa tuntua luonnonilmiöltä, jolle ei ole parempia vaihtoehtoja.

Kun Ranskan ja Hollannin hallitukset päättivät viedä EU:n perustuslain kansanäänestykseen mielipidemittaukset lupasivat kyllä-puolelle varmaa ja ylivoimaista voittoa. Molemmissa maissa hallituksen, median ja elinkeinoelämän yhteisen, voimakkaan kyllä-kampanjan jälkeen kansalaisten selvä enemmistö äänesti ei.

Ranskalaiset ja hollantilaiset osoittivat siis jälleen vastaansanomattomasti kuinka vapaaehtoistyöhön perustuvat kansanliikkeet voivat ottaa markkinoilta ja valtioilta valan ja ohjata historian kulkua itse haluamaansa suuntaan.

Samalla he sanoutuivat irti ”mustalta 1990-luvulta” perityn yhteiskuntasopimuksen perustasta: uusliberalismista, välttämättömyysoletuksista ja alistumisesta pelolle

Ylivoimaisesti tärkein peruste ei-äänen antamiselle oli sekä Ranskassa että Hollannissa huoli sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen suunnasta. EU:n politiikka ymmärretään, oikein tai väärin, molemmissa maissa laajasti syypääksi eriarvoisuuden kasvulle, syrjäytymiselle, rakenteelliselle työttömyydelle, talousnäkymien epävarmuudelle ja sosiaaliselle alasajolle. Kansalaiset sanoivat ’Non / Nee’ perustustalille koska he halusivat rajoittaa EU:n mahdollisuuksia jatkaa ja entisestään syventää sitä uusliberaalia politiikkaa jota he katsovat EU:n edistävän.

Ranskalaiset ja hollantilaiset eivät siis sekoittaneet sisäpolitiikkaa ja eu-politiikkaa, eivätkä he vastustaneet EU:ta yleisesti. Kansalaiset sanoutuivat yksinkertaisesti irti siitä, että kansakuntien valtaa päättää asioistaan annettaisiin jälleen lisää sellaiselle EU:lle, jonka pelätään edistävän uusliberaalia politiikkaa.

Ranskan ja Hollannin kansalaiset sanoivat touko-kesäkuussa 2005 irti myös sopimuksensa välttämättömyyden ja pelon politiikan kanssa. EU:n perustustalille ei pitänyt olla vaihtoehtoja tai vaihtoehtojen piti olla katastrofaalisia.

Kansalaisten äänestettyä

”ei” katastrofia ei kuitenkaan tapahtunut. Hallitusten ja elinkeinoelämän yhteinen viesti paljastui täydelliseksi virhearvioksi. Tämä on eurooppalaisen demokratian historiassa hyvä asia riippumatta siitä pidämmekö äänestysten tuloksia tervetulleina vai ei.

Tarvitaan yhdistäviä visioita, tavoitteita ja prosesseja

Meidän on annettava tilaa ja aikaa keskustelulle pitkän aikavälin kysymyksistä ja utopioista. Utopioita, suuria visioita, tuskin kukaan uskaltaa tai osaa tänä päivänä tuoda julki. Silti kaikki ymmärtävät jollain lailla että uusliberaalin politiikan menestyksen traagisena ytimenä on kulttuurinen umpikuja.

Liian monen suomalaisen, eurooppalaisen ja maapallon asukkaana mielipuolisena toiveena on, että voimme edistää kestävästi oikeudenmukaisuutta ja elää yhteisvastuullisesti ilman että meidän olisi tarvetta luopua kasvusta yhteiskunnan tavoitteena ja yltäkylläisyydestä henkilökohtaisena tavoitteena.

Me tiedämme, ettei teollisen kasvuyhteiskunnan synnyttämällä kulutuskeskeisellä kulttuurilla ole tulevaisuutta. Lyhyellä aikavälillä tämän kulttuurin lujalle otteelle ihmisten mieliin, sydämiin ja arkeen on vaikea tehdä mitään radikaalia.

Voisi ajatella, että sellaiset kulttuuriarvojen suuret muutokset, joita nyt tarvitaan eivät tapahdu kovin nopeasti. Mutta itse asiassa kulttuuriarvot ovat viime vuosisatoina olleet hyvinkin muutosalttiita.

Kulttuurisen uudistuksen pohjalta kaikki se mikä nyt näyttää vaikealta voi muuttua helpoksi. Emme voi sulkea pois sitäkään vaihtoehtoa, että yllättävänkin pian saamme siirtyä toteuttamaan kaikkia viime vuosikymmenten parhaita yhteiskunnallisia aloitteita samaan aikaan.

Paikallinen globaalin tilalle

Mehän tiedämme aika paljon siitä miten tulisi toimia. Lokalisatiota voidaan toteuttaa vastauksena globalisaatiolle. Merkitysarvoja voidaan omassa elämässä, erikseen ja yhdessä, asettaa kulutusarvojen edelle. Totuudesta voidaan pitää kiinni ja voidaan vetäytyä yhteistyöstä esim. sellaisten valtioiden ja yhtiöiden kanssa, jotka syyllistyvät karmeisiin vääryyksiin.

Talouspolitiikassa voidaan siirtyä gandhilaiseen aikaan. Ensinnäkin säädetään yritysten koosta ja markkinaosuuksia rajoittava ”anti-trust” -laki jonka mukaan yhdessä yhtiössä voi olla korkeintaan tuhat työntekijää. Säädetään myös, että kukin ihminen voi omistaa osuuksia korkeintaan kahdessa yhtiössä. Samalla lopetetaan taloudellisten keskimääräisten saavutusten mittaaminen, esimerkiksi BKT:n mittaaminen. Vanhan mittaustekniikan ammattilaiset koulutetaan uudelleen ”Last Person First” -ajatteluun. Sen mukaan

yhteiskunnan ja luomakunnan heikoimpien ja haavoittuvimpien asema on taloudellisen menestyksemme tärkein mittari.

WTO lakkautetaan tai ohjataan uusille urille. Vastaava tehdään EU:lle. Energiapolitiikassa työ-, ympäristö- ja teknologiapolitiisesti järkevä tehokkuusohjelmaa tekee ydinvoiman ja fossiilisten polttoainneiden käytön tarpeettomaksi.

Kehitysmaiden velat sovitaan oikeudenmukaisuusliikkeen ehdottamalla tavalla, globaali finanssijärjestelmä saatetaan demokraattiseen ohjaukseen mm. uusien kansainvälisten verojen avulla ja veroparatiisit lopetetaan.

Koulutus tähtää ihmisten itsehallintoon ja sivistykseen eikä heidän muokkaamiseksi tehotuotantohirmuiksi.

Osallistumisesta luonnonmukaiseen lähiruuantuotantoon tulee jälleen luonnollinen osa ihmisten suuren enemmistön elämää. Yksityisautoilu, suursodat ja lentoliikenne loppuvat pikku hiljaa ilman, että siitä tarvitsee erikseen määrätä tai sopia.

Visioista ja utopioista on tärkeä puhua

1900-luvun poliittisesta historiasta voisimme silti oppia sen, ettei solidaarista yhteiskunnallista muutosta tavoittelevaa liikkettä enää kovin helposti voida yhdistää niiden pohjalta. Konkreettiset muutoshankkeet sekä yleiset arvot ja tavoitteet ovat parempia liittämään meitä yhteen kuin ideologiat ja yhteiskunnalliset kokonaisunelmat.

EU-politiikan seuraavat askeleet voidaan hahmottaa seuraavasti. Kaikkien samojen arvojen jakavien liikkeiden, puolueiden ja järjestöjen on syytä tuottaa omia ideoitaan ja aloitteitaan siitä miten Euroopassa olisi nyt hyvä edetä.

Näin tapahtuu aika laajassa mittakaavassa nyt jo. Hollannin vasemmistolainen ei, ranskalainen vasemmistolainen ei, Attac, Tanskan kesäkuun liike ja monet muut tahot ovat tämän vuoden aikana kokoontuneet tai kokoontumassa linjatakseen EU:n tulevaisuutta perustuslain kaatumisen jälkeen. Näihin aloitteisiin on hyvä perehtyä tarkasti.

Tarvitaan myös foorumeita ja prosesseja, joiden avulla eri liikkeiden ja puolueiden aloitteet voidaan saattaa vuorovaihtukseen. Mitään nopeaa yhdistymistä tai sopimista yhteisestä ohjelmasta on turha

Thomas Wallgren tuo EU-keskusteluun tuoreita näkökulmia.

VEIKKO KOIVUSALO

odottaa. Keskustan ja vasemiston järjestöjen ja puolueiden välillä on paljon kilpailua ja paljon epäluuloa eikä kitka aina nopeasti poistu.

Ay-liikkeen sisällä voidaan alkaa katsoa aiempaa tarkemmin miten niitä tavoitteita voidaan, jotka yhdistävät kaatuneen perustuslain kannattajia ja vastustajia. Pienyrittäjät ja pienviljelijät voidaan kutsua mukaan jotta ne voisivat vihdoin löytää oikean paikkansa

globaalissa oikeudenmukaisuusliikkeen osapuolina.

Euroopassa on nyt enemmän tilaa ja suurempi tarve kuin vuosikymmeniin uusille näkijöille, taitaville aloitteille ja rohkealle kansalaistoiminnalle. Ainakin se hyöty Ranskan ja Hollannin kummallisista ja rohkaisevista kansanäänestyksistä oli.

Thomas Wallgren
FT, filosofian dosentti ja yliopiston lehtori, Helsingin yliopisto Veu:n hallituksen jäsen

Vaihtoehto EU:lle tiedotuskeskus ry:n

VUOSIKOKOUS

pidetään lauantaina 6.5.2006 alkaen klo 11 Helsingissä Kirjan kerhosalissa, Kirjatyöntekijäncatu 10.B 3 krs.
Kokouksessa käsitellään sääntöjen mukaiset asiat.
Ne jäsenet, jotka haluavat käyttää äänioikeuttaan kokouksessa, on sääntöjen mukaan ilmoitettava osallistumisestaan VEU:n toimistoon kaksi viikkoa ennen kokousta.

**Tervetuloa
Hallitus**